

LEKTIONSPLANERING

Årskurs: 7-9

Ämne: Svenska

Tema: Identitet och självkänsla genom Pappan och havet

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

- Berättelser och litterära verk från olika genrer, med särskild fokus på skönlitteratur.
- Estetiska och stilistiska medel i litteraturen, såsom bildspråk, symboler och teman.
- Att diskutera och analysera litteratur i relation till egna erfarenheter och samhällsfrågor.
- Språkets uppbyggnad och funktioner, texters struktur och innehåll.

Betygskriterium (E)

- Eleven kan läsa och sammanfatta skönlitteratur och sakprosatexter med grundläggande förståelse.
- Eleven kan förklara grundläggande budskap och teman i en text.
- Eleven kan föra enkla resonemang om innehållet i litteraturen och relatera det till egna erfarenheter.
- Eleven kan skriva egna texter med viss språklig variation och grundläggande struktur.

[Lgr 22, Svenska, Åk. 7-9]

Lärlarleda instruktioner

1. Introduktion till boken "Pappan och havet" (10 min)

- Presentera författaren Tove Jansson och hennes verk.
- Diskutera bokens tema om identitet, självkänsla och naturens betydelse.
- Läs ett kort stycke från boken för att skapa intresse och engagemang.
- Förklara kontexten kring Muminfamiljens resa och de utmaningar de ställs inför.

2. Analys av Pappans känsla av att vara onödig (15 min)

- Diskutera Muminpappans känsla av att inte vara behövd.
- Fråga eleverna hur de tror att Muminpappan förändras under bokens gång.
- Identifiera och diskutera de symboliska elementen som havet och

ökenlandskapet.

- Jämför med egna erfarenheter eller andra litterära verk där identitet spelar en stor roll.

3. **Diskussion om naturens mystik i berättelsen** (10 min)

- Analysera de poetiska och mystiska inslagen i boken.
- Diskutera naturens roll i berättelsen och hur den speglar karaktärernas inre liv.
- Förklara hur Jansson använder naturen för att belysa de känslomässiga förändringarna i berättelsen.
- Koppla samman bokens naturbeskrivningar med andra litterära verk som behandlar liknande teman.

4. **Sammanfattning och reflektion** (10 min)

- Sammanfatta de viktigaste teman och känslomässiga aspekterna av boken.
- Be eleverna att reflektera över vad de tror Tove Jansson ville förmedla med berättelsen.
- Diskutera hur bokens teman kan relatera till elevernas egna liv och känslor.
- Ge tid för eleverna att skriva korta reflektioner om boken i sina anteckningsböcker.

Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig i undervisningen. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Tove Jansson som författare:** Jansson var en finlandssvensk författare och illustratör känd för sina böcker om Muminrollen. Hon skrev både för barn och vuxna, och hennes verk utforskar ofta teman om ensamhet, identitet och naturens kraft.
- **Identitet och självkänsla i litteraturen:** I "Pappan och havet" ställs Muminpappan inför utmaningen att förstå sin egen plats i familjen och världen. Detta tema är centralt för bokens berättelse, där Muminpappan måste omvärdera sin roll som beskyddare och far.
- **Mystik och naturens symbolik:** Havet och öarna i berättelsen fungerar som symboler för både yttre och inre resor. Naturen är en plats för både fysisk och emotionell förändring, och detta är något som

vi ser hos Muminpappan under bokens gång.

- **Berättelsens struktur:** Boken följer en klassisk struktur med en resa, både bokstavlig och symbolisk, som leder till insikter om sig själv och sin omvärld. Det är en berättelse om förändring och mognad, både för karaktärerna och för läsaren.
- **Litterära tekniker i Tove Janssons verk:** Jansson använder ett enkelt men poetiskt språk för att skapa en känsla av mystik och för att lyfta fram bokens teman. Bildspråk och metaforer är centrala för att förstå djupet i berättelsen.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Identitet	Självbild eller känsla av vem man är. I boken handlar det om Muminpappans självförståelse.	Från latin "identitas" som betyder "samma" eller "likhet".
Mystik	En känsla av något övernaturligt eller oförklarligt. I boken reflekteras detta i naturens kraft.	Från grekiska "mystikos", vilket betyder "hemlig" eller "inre upplevelse".
Symbolik	Användning av symboler för att representera djupare betydelser. Havet i berättelsen är en symbol för förändring.	Från grekiska "symbolon", som betyder "tecken" eller "meddelande".
Självkänsla	En individs medvetenhet om sitt eget värde och sin förmåga. I boken utforskas detta genom Muminpappans känslor.	Från svenska "själv" och "känsla", där självkänsla betyder känsla av sitt eget värde.

Diskussionsfrågor

A. Hur tror ni att Muminpappan skulle ha reagerat om han inte varit tvungen att resa bort? Hade han förändrats på samma sätt?

B. I boken spelar naturen en viktig roll. Vad tycker ni om att naturen kan ha en sådan påverkan på människors känslor och handlingar?

C. Tror ni att det finns något samband mellan Muminpappans känsla av att vara onödig och hur människor kan känna sig i samhället? Kan vi hitta paralleller till vår egen tid?

Aktivitet

Eleverna får i grupp skapa en egen "självbiografi" där de på ett kreativt sätt beskriver en situation där de upplevt att de varit överflödiga eller ifrågasatt sin plats i en grupp. De ska beskriva sina känslor, omständigheterna och hur de hanterade situationen. Aktiviteten ska uppmuntra eleverna att reflektera över sina egna identiteter och vad det innebär att känna sig behövd.

Exit-ticket

Fråga	Svar
1. Vad handlar "Pappan och havet" om?	En berättelse om Muminpappans resa för att förstå sin egen identitet.
2. Hur påverkar naturen berättelsens tema?	Naturen fungerar som en spegel för karaktärernas känslor och utveckling.
3. Vad betyder det att känna sig onödig?	Att inte känna att man har någon viktig roll eller funktion.
4. Vad betyder mystik i boken?	En känsla av det okända och övernaturliga, särskilt kopplat till havet.
5. Hur förändras Muminpappan i boken?	Han går från att känna sig överflödig till att förstå sin värde.
6. Vilken roll spelar familjen i berättelsen?	Familjen är både en stödjande enhet och en plats för Muminpappans personliga utveckling.
7. Vad är symbolen för förändring i boken?	Havet och den okända ön symboliserar förändring och självinsikt.
8. Hur slutar boken?	Muminpappan återvänder hem med en ny förståelse för sig själv och sin familj.

Hemuppgift

Eleverna ska skriva en kort text där de beskriver ett tillfälle när de själva har känt sig osynliga eller överflödiga, likt Muminpappan. De ska analysera sina känslor och hur de hanterade situationen. Uppgiften kan också inkludera en jämförelse mellan deras egna erfarenheter och Muminpappans upplevelser.

Citat

"Det är i mörka stunder vi ser klart" - Tove Jansson, 1965

Detta citat speglar Muminpappans resa i "Pappan och havet", där han måste gå igenom en känslomässig mörk period för att förstå sitt eget värde och den roll han spelar för sin familj.

Tags: [Lektion](#)